

Utviklingshemmede på anbud

Før andre verdenskrig var flertallet av personer med utviklingshemning med store omsorgsbehov i privat forpleining. Svært mange opplevde grove overgrep og omsorgssvikt. Men var det det at tilbudene var private som var galt? Tja, det stod ikke så godt til i de få statlige institusjonene heller. Det største problemet var knyttet til dårlige holdninger, liten kunnskap og det offentliges manglende interesse for å kvalitetssikre tilbudene. Kunne man få billige løsninger ved å plassere utviklingshemmede på en gård langt borte, slo man til uten å bry seg nevneverdig om innholdet. Det samme problemet har vi i dag. Flere kommuner kjøper private tjenester til utviklingshemmede, uten å bry seg tilstrekkelig om innholdet. Dette er en svært problematisk utvikling, som undergraver de fordeler det byr på når ikke-offentlige tjenester supplerer det offentlige.

Mitt inntrykk er at kvaliteten på tjenester fra mange ikke-kommersielle stiftelser er imponerende høy, mens kvaliteten på tjenester fra kommersielle aktører er mer varierende. Og verre vil det bli når prisen blir det eneste saliggjørende. Man kan mene mye om hvilken plass private aktører og ideelle stiftelser bør ha, men vi burde kunne enes om at kvalitet bør vektlegges mer enn pris. To tilbud kan på overflaten se like ut, for eksempel ved at antall tjenesteytere og deres utdanning er noenlunde lik, men det de gjør for (eller mot) utviklingshemmede kan være høyst ulik. Den ene aktøren kan bidra til å forverre livskvaliteten, mens den andre kan by på forhold som bedrer, trivsel, velvære og psykisk helse.

Anbudspraksisen er også svært kritikkverdig. Anbudsutlysning på bleier, kontormøbler og andre forbruksvarer sammen med anbud på utviklingshemmede vitner om manglende respekt og forståelse for menneskene man skal hjelpe. Sensitive personopplysninger spres ukritisk til tilbydere, og utviklingshemmede behandles som om de var gjenstander og ikke mennesker.

Vi etterlyser en mer anstendig praksis, hvor prislappene ikke blir brukt som skylapper for politikerne og byråkratene som tar beslutningene. Se menneskene, se behovene. Og gjør gode valg på grunnlag av det.

